

10.10.2025

ASIA Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 18 §:n mukainen päätös Ilmatieteen laitoksen FINNARP 2025 –retkikunnan (jäljempänä myös hakija) lupahakemukseen.

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 28 §:n 2 momentin mukaisen jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen.

HAKIJA Ilmatieteen laitos
FINNARP 2025 –retkikunta
PL 503
00101 HELSINKI

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 5 §:n mukaan Etelämanneralueella tapahtuvaan toimintaan, joka ei ole lain 4 §:n mukaan kiellettyä, on oltava lupa.

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 21 §:n mukaan Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän eliöstön vahingolliseen häiritsemiseen on oltava lupa.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n mukaan lupaviranomaisena toimii Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä Lapin ELY-keskus tai lupaviranomainen).

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 28 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen hyväksyy ja 2 momentin mukaan tarkistaa sekä tarvittaessa ajanmukaistaa 28 §:n mukaisen jätehuoltosuunnitelman.

ASIAN VIREILLETULO

Lupahakemus on tullut vireille Lapin ELY-keskuksessa 11.06.2025. Lupahakemuksen liitteenä on toimitettu tutkimusretkikunnan jätehuoltosuunnitelma sekä ympäristövaikutusten alustava arviointi, YVA.

TOIMINTA

Retkikunnan jäsenet (nimi, kansalaisuus, kotipaikka):

1. Mika Kalakoski, Suomen kansalainen, Porvoo
2. Priit Tisler, Viron kansalainen, Tartto

3. Sari Matilainen, Suomen kansalainen, Helsinki
 4. Tapio Hyppänen, Suomen kansalainen, Kouvola
 5. Kari Saikkonen, Suomen kansalainen, Turku
 6. Marjo Helander, Suomen kansalainen, Turku
- Retkikunnan johtajana toimii Mika Kalakoski Ilmatieteen laitokselta.

Toiminnan aloitus ja kesto

Retkikunnan toiminta toteutetaan joulukuun 2025 ja helmikuun 2026 välisenä aikana. Etelämanner-sopimusalueella työskennellään noin 5 viikkoa.

Hakemuksessa tarkoitettu toiminta ja sen luonne

Suomen Etelämanner -retkikunta FINNARP 2025 on tutkimusretkikunta, johon osallistuu neljä FINNARP:n työntekijää ja kaksi Turun yliopiston tutkijaa. Toiminta keskittyy Kuningatar Maudin maalla sijaitsevalle tutkimusasema Aboalle ja sen lähiympäristöön.

Retkikunnan aikana toteutetaan seuraavat tehtävät:

Mittaus- ja havaintotoiminta

- Ilmatieteen laitoksen ympärivuotisen automaattisääasemien huolto ja tiedostojen purku;
- Helsingin yliopiston Seismologian Instituutin seismometrin vuoden aikana mittaaman tiedostojen purku
- Maanmittauslaitoksen satelliittipaikantimien vuoden aikana keräämän datan purku
- Turun yliopiston biologisia tutkimuksia tutkimusasema Aboan ympäristössä ja lähialueilla

Tutkimusasema Aboan ylläpito

- Kiinteistön huolto- ja korjaustoimenpiteet
- Polttoainevarastojen tarkastus ja jätteiden välivarastojen tarkastus
- Ajoneuvokaluston korjaus ja huolto

FINNARP-retkikunta matkustaa joulukuun 2025 lopulla Helsingistä reittilennolla Kapkaupunkiin ja sieltä White Desert -lentoyhtiön matkustajakoneella Wolf's Fang jääkiitotielle Etelämantereelle. Sieltä retkikunta lentää suksilentokoneella Suomen Aboa-tutkimusasemalle. Retkikunnan rahti kulkee retkikunnan mukana. Retkikunta poistuu Etelämanner-sopimusalueelta helmikuun alussa Wolf's Fang jääkiitotien kautta lentäen matkustajakoneella Kapkaupunkiin ja sieltä reittilennolla takaisin Suomeen.

Ympäristökuormitus ja sen rajoittaminen

FINNARP 2025 -retkikunnan merkittävimmät vaikutukset ympäristöön syntyvät lentokuljetuksista, toteutettavasta maakuljetuksesta ja tutkimusasema Aboan käytöstä sekä retkikunnan tuottamasta jätteestä. Ympäristölle aiheutuvia vaikutuksia pyritään huomioimaan ennaltaehkäisevästi jo toiminnan suunnitteluvaiheessa yhteispohjoismaisen Etelämantereen ympäristönsuojeluohjeiston ja Etelämantereen

ympäristönsuojelusta annetun lain ja Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun asetuksen (13.2.1998/122) vaatimusten mukaisesti.

Retkikunnan aikana kuljetukset hoidetaan telakuorma-autoilla, moottorikelkoilla, maastoautoilla sekä lentokoneilla. Kuljetuksista syntyy pakokaasuja ja mahdollisesti vähäisiä öljyvuotoja. Kuljetusten aiheuttamat haitat pyritään pitämään mahdollisimman vähäisinä käyttämällä samoja kulkureittejä ja suunnittelemalla kuljetukset siten, että kulkuneuvot eivät kulje tyhjinä, vaan jokaisessa kuljetuksessa ajoneuvot on lastattu mahdollisimman täyteen. Jokaiseen kuljetukseen pyritään keskittämään useita toimintoja, jolloin kuljetusten määrä ja ympäristövaikutukset vähenevät. Polttoainetankkauksissa käytetään vuototyynyjä, joilla mahdollinen ylivuotanut polttoaine imeytetään. Vuotavista polttoaineastioista polttoaine siirretään pumpaamalla ehjiin astioihin. Polttoaineen ja öljyn saastuttama lumi ja maa-aines kerätään ja kuljetetaan pois Etelämantereelta. Liikkumista kulkuneuvoilla pyritään välttämään muualla kuin lumella ja jäällä.

FINNARP 2025 -retkikunnan ympäristövaikutukset ovat alustavan ympäristövaikutusarvion mukaan vähäisiä. Ympäristön tilan seuranta tulee laajemmassa mittakaavassa tarpeelliseksi, mikäli ympäristössä havaitaan muutoksia tai toiminta-alueella sattuu ympäristön tilaan mahdollisesti vaikuttava onnettomuus. Tällä hetkellä ympäristön tilan seuranta perustuu alueella tehtävien tutkimusten puitteissa tapahtuviin havaintoihin sekä tarkkaan tietoon alueelle viedystä polttoaineesta, voiteluaineesta ja kemikaaleista sekä niiden kulutuksesta ja käyttötarkoituksesta. Vähäiset öljyvuodot on korjattu välittömästi pois retkikuntien toimesta.

Etelämantereen kesän aikana 2001–2002 Aboan läheisyydestä otettiin useita näytteitä maaperästä, joista tutkittiin pitkällä aikavälillä kertyneet maaperän hiilivetykontaminaatiot. Tulokset on esitetty raportissa: *Monitoring of soil contamination at Wasa and Aboa stations, Dronning Maud Land, East Antarctica, Anne Swartling 2003*. Ympäristön tilan seurantaan liittyvä näytteidenotto toistettiin tammikuussa 2014.

Ympäristön tilan tutkintaa ei ole suoritettu FINNARP:n toimesta vuoden 2014 jälkeen. Maaperä- ja jätevesimittaukset ennalta määrättyistä näytteenottopaikoista aseman läheisyydessä on ollut mahdotonta toteuttaa kasvaneen lumikerroksen takia. Maanmittauslaitoksen suorittamien mittausten ja alustavien tulosten mukaan Aboaa ympäröivän jäätikön korkeus on kasvanut 30 vuodessa useita metrejä, mikä on selitettävissä kasvaneella sadannalla lämpenevässä ilmastossa.

FINNARP pohtii parempaa seurantaohjelmaa ihmisen harjoittamien toimien vaikutuksien seurantaan Aboalla ja sen läheisyydessä.

Toiminnan vaikutukset ympäristöön

FINNARP 2025 -retkikunnan toiminnan vaikutukset Etelämantereen ympäristöön ovat alustavan ympäristövaikutusarvion mukaan väliaikaisia ja vähäisiä. FINNARP-tutkimusretkikuntia on toiminut Aboa-tutkimusasemalla vuodesta 1989 alkaen. Ympäristövaikutusarvion perusteena ovat aiempien retkikuntien vaikutukset

ympäristöön. FINNARP 2025 -retkikunta ei toimi erityissuojelualueilla (ASMA), eikä erityishallintoalueilla (ASPA).

Liikkuminen ja moottoriajoneuvot

Toiminnan ympäristövaikutusten alustavassa arvioinnissa on arvioitu toimintaan käytettävän ajoneuvoja taulukon 1 mukaisesti.

Taulukko 1. Arvioitu ajoneuvojen käyttö kaudella 2025-2026

Ajoneuvo	Käyttö
Telakuorma-auto (2 kpl) + traktori	100 tuntia
2-tahti moottorikelkka (8 kpl)	500 kilometriä
Maastoauto (2 kpl)	200 kilometriä

Hiukkaspäästöt

Tutkimusaseman energianlähteenä on dieselmoottori. Tulevalla kaudella käytettävän polttoaineen määrä on 50-60 litraa vuorokaudessa. Aseman suunnitteluvaiheessa ympäristöministeriö on arvioinut päästöjen määrän mukaan niistä syntyvät vaikutukset vähäisiksi ympäristön kannalta. Hiukkaspäästöjä ja polttoainetta pyritään vähentämään sammuttamalla dieselgeneraattori öisin ja siirtymällä invertterikäyttöön.

Jätehuoltosuunnitelma

Tutkimusasema Aboan jätehuoltoa on käsitelty tarkemmin erillisessä jätehuoltosuunnitelmassa "Aboa-tutkimusaseman jätehuoltosuunnitelma vuosiksi 2022-2027". Hakemuksen liitteenä toimitetussa jätehuoltosuunnitelmassa on arvioitu kauden 2025-2026 tutkimusretkikunnan toiminnasta syntyvän jätteen määrää ja laatua. Arvio perustuu aikaisempien FINNARP-retkikuntien raportoihin jättemääriin.

Taulukko 2. Arvio kaudella 2025-2026 syntyvien jätteiden määrästä ja laadusta.

Jätenimike	Värikoodi/nimeäminen	Tynnyreiden (0,2 m ³) lukumäärä
Sekajäte	Oranssi	3
Virtsa	Ruskea	2
Lasi	Vihreä	alle 0,5
Metallijäte	Sininen	1
Akut	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	alle 0,5
Jäteöljy	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	0,5
Öljyiset materiaalit (kiinteä)	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	0,5
Uloste	Musta, poltettava	2
Biojäte, poiskuljetettava	Musta	1
Polttotuhka	Sisältö kirjoitettu tynnyriin	0,25

Kiinteät jätteet pakataan kannella suljettaviin terästynnyreihin. Nestemäiset jätteet pakataan ehjiin, korkilla suljettaviin polttoainetynnyreihin. Kaikki tynnyrit välivarastoidaan asemalla teräsrekiä päällä. Jätevarastot sidotaan niin, etteivät ne pääse tuulussa irtoamaan, eivätkä jätteet leviä ympäristöön.

Polttokelpoiset jätteet poltetaan aseman polttouunilla, jonka käyttöön on saatu toistaiseksi voimassa oleva lupa Lapin ELY-keskukselta 8.11.2012 (LAPELY/94/07.00/2012, tarkistettu lupapäätös 2.9.2016 LAPELY/1832/2016).

Vedenkulutus ja jätevesi

Aboalla kulutetaan vettä keskimäärin 50 l vettä/vrk/henkilö. FINNARP 2025 retkikunnan vedenkäyttö on kauden aikana arviolta 12 m³. Vedestä suurin osa päätyy harmaaksi jätevedeksi. Harmaa jätevesi on suihkun sekä astia- ja ppykinpesukoneen vettä. Vähäinen määrä käytetystä vedestä päätyy virtsaksi, joka kerätään jätehuoltosuunnitelman mukaisesti tynnyreihin.

Aboan jätevedet johdetaan käsittelemättöminä jäällä olevaan kuoppaan. Putkistoon on asennettu sähköllä lämmitettävä viemäriputki.

Poikkeukselliset tilanteet ja niihin varautuminen

Ilmatieteen laitos on 8.6.2021 toimittanut lupaviranomaiselle Suomen Etelämanteretutkimusretkikuntien poikkeuksellisten tilanteiden varautumissuunnitelman 2022–2027, Aboa tutkimusaseman jätehuoltosuunnitelman 2022-2027 sekä selvityksen toimenpiteistä ympäristöönnettomuuksien ehkäisemiseksi ja torjuntavalmiuksien ylläpitämiseksi Aboa-tutkimusasemalla ja FINNARP-retkikunnissa 2022-2027.

Ympäristönsuojelu on huomioitu tieteellisten projektien ja kenttätoiminnan suunnittelussa. Pitkäjänteinen suunnittelu on edesauttanut vähentämään toiminnasta aiheutuvia sekä välillisiä ympäristöriskejä.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen esillä pitäminen

Lupahakemukseen liitetty alustava ympäristövaikutusten arviointiselostus on pidetty julkisesti nähtävillä 30.6.-29.9.2025 välisenä aikana Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset.

Hakija on tehnyt alustavan ympäristövaikutusten arvioinnin toiminnan ympäristövaikutuksista Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 8 §:n mukaisesti.

Lapin ELY-keskus on katsonut, että FINNARP 2025 -retkikunnan toiminnan ympäristövaikutukset ovat alustavan arvioinnin perusteella Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 8 §:n mukaisesti vähäisiä tai väliaikaisia. Näin ollen toiminnasta ei ole tullut alustavan ympäristövaikutusten arvioinnin tai muutoin Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 9 §:n perusteella tehdä

ympäristövaikutusten kokonaisarviointia. Täten Etelämannerta koskevan sopimuksen (31/1984) IX artiklassa tarkoitetulle kokoukselle ja sopimuksen muille sopimuspuolille ei ole varattu mahdollisuutta tehdä huomautuksia ympäristövaikutusten kokonaisarviointiselostuksesta.

Muistutukset ja mielipiteet

Alustavaa ympäristövaikutusten arviointia koskien ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Neuvottelut ja lupahakemuksen täydennykset

Lupahakemuksen käsittelyn aikana ei ole ilmennyt tarvetta erillisiin neuvotteluihin. Lapin ELY-keskus on pyytänyt hakijaa tarkentamaan suunniteltuja sammalkasvi- ja mikrobinäytteiden näytteenottoalueita. Hakija on täydentänyt hakemusta edellä mainituilta osin 24.06.2025.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Lapin ELY-keskus on tarkastanut hakemuksen ja päättää myöntää Ilmatieteen laitokselle Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 18 §:n mukaisen luvan hakemuksen mukaiselle FINNARP 2025 -retkikunnan toiminnalle hakemuksessa esitetyllä alueella. Toiminnan on arvioitu kestävän noin 5 viikkoa joulukuun 2025 ja -helmikuun 2026 välisenä ajankohtana.

Päätös oikeuttaa Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 21 §:n 1 momentin mukaiseen toimenpiteeseen sammalkasvinäytteiden (bryofyytit) ja mikrobinäytteiden keräämiseksi.

Tämä päätös ei oikeuta Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 22 §:n 2 momentin tai 23 §:n 1 momentin mukaiseen toimenpiteeseen eikä 25 §:n 1 momentin mukaisilla Etelämantereen erityissuojelu- tai hallinta-alueilla liikkumiseen.

Lapin ELY-keskus on tarkistanut FINNARP 2025 -retkikunnan jätehuoltosuunnitelman ja tutkimusasema Aboan jätehuoltosuunnitelman vuosille 2022-2027 ja hyväksyy Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 28 §:n mukaisen jätehuoltosuunnitelman tarkennukset tutkimusasema Aboan voimassa olevaan jätehuoltosuunnitelmaan hakemuksen mukaisena toiminta-aikana.

FINNARP 2025 -retkikunnan toiminnan toteuttajat, joita lupa koskee, ovat: *Mika Kalakoski, Priit Tisler, Sari Matilainen, Tapio Hyppänen, Kari Saikkonen ja Marjo Helander*. Mikäli retkikunnan jäsenet vaihtuvat, on asiasta ilmoitettava viipymättä Lapin ELY-keskukselle.

Toiminnassa on noudatettava Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettua lakia ja asetusta. Toiminta tulee järjestää lupahakemuksessa, lupahakemuksen liitteissä ja retkikunnan jätehuoltosuunnitelmassa sekä hyväksytyssä tutkimusasema Aboan jätehuoltosuunnitelmassa vuosille 2022-2027 esitetyllä tavalla. Lisäksi on noudatettava seuraavia lupamääräyksiä:

Lupamääräykset

Vaarallisten aineiden käyttö ja varastointi sekä kielletyt aineet

1. Kuljetusten yhteydessä tulee huolehtia siitä, ettei öljyä tai polttoainetta pääse ympäristöön. Polttoainetankkaukset tulee pyrkiä suorittamaan huolellisesti siten, ettei polttoainetta tai öljyä pääse ympäristöön. Tankkauksissa tulee käyttää vuototyynyjä, joihin mahdollinen ylivuotanut polttoaine imeytetään. Polttoaineen tai öljyn saastuttama lumi ja maa-aines on kerättävä ja siirrettävä käsiteltäväksi muiden jätteiden mukana.
2. Polttoainetyynyrit on varastoitava asianmukaisesti tutkimusasema Aboan alueella. Polttoainevarastojen kunto tulee tarkastaa Ilmatieteen laitoksen toimesta vuosittain. Jos varotoimista huolimatta polttoainetta on päässyt valumaan ympäristöön, FINNARP 2025 -retkikunnan on ryhdyttävä nopeisiin ja tehokkaisiin toimenpiteisiin onnettomuuden vaikutusten torjumiseksi.
3. FINNARP 2025 -retkikunnan on toiminnassa käytettävien varusteiden, laitteiston sekä aineiden osalta varmistettava, ettei Etelämanneralueelle viedä polykloorattuja bifenyylejä (PCB); polystyreenihelmiä, polystyreenilastuja taikka muita niihin rinnastettavia pakkausmateriaaleja; tai muuhun tarkoitukseen kuin tieteellistä työtä tai terveydenhoitoa varten tarkoitettuja torjunta-aineita.

Alkuperäinen lajisto, erityisesti suojeltavat lajit, vieraslajit sekä historialliset paikat ja muistomerkit

4. Alkuperäinen lajisto, erityisesti suojeltavat lajit, määritellyt historialliset paikat ja muistomerkit (*HSM, Historical Sites and Monuments*) sekä määritellyt tärkeät linnustoalueet (*IBA, Important Bird Area*) tulee huomioida reittien suunnittelussa sekä retkikunnan liikkumisessa Etelämanneralueella siten, että toiminnasta aiheutuu eliöstölle ja ekosysteemeille mahdollisimman vähäistä häiriötä eikä toiminta vahingoita historiallisia paikkoja tai muistomerkkejä.
5. Sammalkasvinäytteiden (bryofyytit) ja mikrobiinäytteiden kerääminen tieteellistä tutkimusta varten tulee toteuttaa hakemuksessa (ml. hakemuksen täydennys) ja hakemuksen liitteissä esitetyllä tavalla. Näytteiden kerääminen tulee toteuttaa hakemuksen mukaisilla alueilla; *Basen nunatak, Plogen nunatak ja Fossilryggen nunatak*. Näytteenottopaikoille kulkeminen ja näytteiden kerääminen tulee toteuttaa siten, että toiminnasta aiheutuu eliöstölle ja ekosysteemeille mahdollisimman vähäistä häiriötä. Näytteenotossa ja näytteenottovälineiden osalta tulee huomioida Scientific Committee on Antarctic Research:n (SCAR) "Environmental Code of Conduct for Terrestrial Scientific Field Research in Antarctica" (2018) -ohjeen mukaiset seikat.
6. FINNARP 2025 -retkikunnan tulee noudattaa vieraslajien torjunnassa CEP:n (Committee for Environmental Protection) ohjeistusta "Non-Native Species Manual" (Revision 2019, CEP, Secretariat of the Antarctic Treaty).

Jätteet ja jätehuolto

7. Tutkimusasema Aboan harmaiden jätevesien poistoputkea ei saa sijoittaa tunnetuille jään virtausreiteille, jotka päättyvät jäätömille alueille tai alueille, joissa jää sulaa nopeasti.

Poikkeukselliset tilanteet ja ympäristöönnettomuudet

8. Poikkeuksellisten tilanteiden arvioinnissa ja niistä ilmoittamisessa tulee noudattaa Suomen Etelämanner-tutkimusretkikuntien poikkeuksellisten tilanteiden varautumissuunnitelmaa 2022-2027.

9. Ympäristöönnettomuuksien vaikutusten torjunnassa tulee noudattaa selvitystä toimenpiteistä ympäristöönnettomuuksien ehkäisemiseksi ja torjuntavalmiuksien ylläpitämiseksi Aboa-tutkimusasemalla ja FINNARP-retkikunnissa 2022-2027.

10. Ympäristöönnettomuuksista ja hätätilanteista tulee viipymättä ilmoittaa ulkoasianministeriölle hakemuksessa ilmoitetun mukaisesti.

Raportointi

11. FINNARP 2025 -retkikunnan tulee ilmoittaa mahdollisimman pian Lapin ELY-keskukselle toiminnan päättymisestä.

12. FINNARP 2025 -retkikunnan tulee toimittaa Lapin ELY-keskukselle 31.5.2026 mennessä retkikunnan ympäristöraportti. Ympäristöraporttiin tulee liittää mukaan yhteenveto poikkeuksellisista tilanteista ja arvio niiden ympäristövaikutuksista.

Lupapäätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

13. Lupapäätöstä tai sen määräystä voidaan luvan myöntämisen jälkeen muuttaa tai lupa voidaan peruuttaa luvanhaltijan hakemuksesta tai viran puolesta Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 20 §:n nojalla.

14. Luvanhaltijan tulee tarvittaessa toimittaa luvan muutoshakemus lupaviranomaiselle viimeistään 2 kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista.

15. Hakemus toiminnan peruuttamiseksi tulee tarvittaessa toimittaa lupaviranomaiselle heti, kun tieto luvamukaisen toiminnan peruuntumisesta on tiedossa.

Perustelut

Hakemuksessa esitetty toiminta on Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 3 §:n 1 momentin kohdan 3) mukaista tutkimusta ja siihen liittyvää tieteellistä ja muuta toimintaa, jolle voidaan lain 5 §:n mukaan myöntää lupa, kun toiminnasta ei aiheudu 16 §:ssä tarkoitettuja vaikutuksia ja seurauksia.

Lupaviranomaiselle ei ole saapunut muistutuksia tai mielipiteitä nyt ratkaistavana olevassa asiassa.

Hakemuksen liitteenä on toimitettu Etelämantereen ympäristön suojelusta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu ympäristövaikutusten alustava arviointi, jossa on tarpeellisissa

määrin esitetty Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun asetuksen 1 § 1 momentin kohtien 1) ja 2) mukaiset tiedot. FINNARP-tutkimusretkikunta on toiminut Aboa-tutkimusasemalla vuodesta 1989 alkaen. Ympäristövaikutusarvio perustuu havaintoihin aiempien retkikuntien vaikutuksista ympäristöön. Toimitettua ympäristövaikutusten alustavaa arviointia tukevat lupaviranomaiselle aiemmin toimitetut vakiintuneen toiminnan ympäristöraportit sekä tutkimusasematoiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan liittyvät tutkimukset, joita alueella on suoritettu vuosina 2001, 2002 ja 2014. Merkittävimmiksi vaikutuksiksi on tunnistettu lento- ja maakuljetukset alueella, tutkimusasema Aboan käyttö sekä toiminnasta syntyvä jäte. Lupaviranomainen toteaa, että merkittävimmät ympäristövaikutukset on tunnistettu ja ettei toimitetun alustavan ympäristövaikutustenarvioinnin perusteella ole syytä olettaa, että hakemuksessa tarkoitettun toiminnan ympäristövaikutukset olisivat väliaikaista tai vähäistä suuremmat.

Kuljetuksista aiheutuvat vaikutukset liittyvät hakemuksen perusteella pakokaasupäästöihin sekä mahdollisiin öljyvuotoihin. Hakemuksessa esitetyn perusteella pakokaasupäästöt on logistiikan suunnittelulla pyritty ennalta ehkäisemään mahdollisimman pieniksi ja polttoaine- sekä öljyvuotoihin on varauduttu ennalta kouluttamalla retkikunnan jäsenet noudattamaan varautumis- sekä ympäristöönnettomuuksien torjuntasuunnitelmien mukaisia toimia. Ottaen huomioon asiassa saadut selvitykset, lupaviranomainen arvioi, ettei toiminnasta aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua haittaa hakemusta, toimitettuja suunnitelmia ja lupamääräyksiä noudattamalla.

Tutkimusaseman käytöstä aiheutuvat vaikutukset liittyvät energian tuotantoon, harmaisiin jätevesiin sekä vedenottoon. Energiantuotanto toteutetaan dieselgeneraattoreilla, joista aiheutuu ilmanpäästöjä. Generaattoreiden käyttö keskeytetään yöajaksi, vaikutusten ja polttoaineen varastointitarpeen vähentämiseksi. Tutkimusretkikunnan vedenotto on arvioitu olevan kauden aikana noin 12 m³. Tutkimusasema Aboalla otettava vesi on peräisin jäätiköllä sijaitsevalta supraglasiaaliselta järveltä, jonka lisäksi asemalla on 1500 litran lumensulatusallas. Tutkimusasemalla kauden aikana harmaita jätevesiä syntyy hakemusasiakirjoissa arvioidusti suurin osa käytettävästä vedestä eli hieman alle tai noin 12 m³. Ottaen huomioon asiassa saadut selvitykset, lupaviranomainen arvioi, ettei tutkimusaseman käytöstä hakemusta, toimitettuja suunnitelmia ja lupamääräyksiä noudattamalla aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua haittaa.

FINNARP 2025- retkikunta on toimittanut tutkimusretkikunnan jätehuoltosuunnitelman, jonka lisäksi toiminnassa noudatetaan Aboa tutkimusaseman vuosien 2022-2027 jätehuoltosuunnitelmaa. Toimintakaudelle 2025-2026 esitetyt jätehuoltosuunnitelman tarkennukset on hyväksytty hakemuksen mukaisina. Hakemuksessa esitettyjä toimia, jätehuoltosuunnitelmia ja jätteen polttoon tutkimusasema Aboalla myönnettyä tarkistettua 2.9.2016 lupapäätöstä noudattamalla toiminnassa syntyvistä jätteistä ei ennalta arvioiden ja tässä päätöksessä annetuin määräyksin aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua haittaa.

FINNARP 2025 -retkikunta ei toimi Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetussa laissa 25 §:ssä tarkoitetuilla erityissuojelualueilla (ASMA) tai erityishallintoalueilla (ASPA). Lupaviranomainen on ympäristövaikutusten alustavaa arviota ja lupahakemusta tarkistaessaan karttatarkastelun perusteella todennut, ettei ilmoitettu toiminta sijoitu myöskään tunnistetuille tärkeille linnustoalueille (IBA) tai historiallisten paikkojen ja muistomerkkien läheisyyteen (HSM). (Harris, C.M., Lorenz, K., Fishpool, L.D.C., Lascelles, B., Cooper, J., Croxall, J.P., Emmerson, L.M., Fijn, R., Fraser, W.L., Jouventin, P., LaRue, M.A., Le Maho, Y., Lynch, H.J., Naveen, R., Patterson-Fraser, D.L., Peter, H.-U., Poncet, S., Phillips, R.A., Southwell, C.J., van Franeker, J.A., Weimerskirch, H., Wienecke, B., & Woehler, E.J. 2015. *Important Bird Areas in Antarctica 2015 Summary*. BirdLife International and Environmental Research & Assessment Ltd., Cambridge).

Hakemuksella on haettu lupaa Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuun alkuperäisenä esiintyvän eliöstön vahingolliseen häiritsemiseen sammalkasvinäytteiden keräämiseksi. Lupa 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen voidaan 2 momentin 1 kohdan mukaan myöntää, jos kysymys on näyteyksilöiden käyttämisestä tieteelliseen toimintaan. Luvan myöntämiseksi kyseessä olevassa asiassa on 21 §:n 3 momentin mukaan varmistettava, että Etelämanneralueella alkuperäisinä esiintyviä kasveja ei oteta enempää kuin on ehdottomasti välttämätöntä 2 momentissa säädetyn tarkoituksen kannalta ja lajien monimuotoisuus sekä niiden olemassaololle välttämättömät elinympäristöt sekä Etelämanneralueen ekosysteemien tasapaino säilyvät. Hakemukseen liitetyn tieteellisen toiminnan ilmoituksen ja hakemuksen täydennyksen perusteella tutkimusta varten kerätään 5-10 pientä (10 gameofyytin) näytettä 5-10 bryofyyttipopulaatiosta Basen nunatakin, Plogen nunatakin ja Fossilryggen nunatakin alueelta. Lisäksi alueilta kerätään maaperä-, jää- sekä vesinäytteitä mikrobien tutkimista varten. Lupaviranomainen katsoo, että näytteenoton tarkoitus, näytteiden määrä ja esitetyt näytteenottoalueet huomioon ottaen toimintaa voidaan myös näiltä osin pitää perusteltuna sekä Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain mukaisena.

Hakemuksella ei ole haettu lupaa 22 §:n 2 momentin erityisesti suojeltavaan lajiin kuuluvan eliön vahingoittamiseen, pyydystämiseen, käsittelemiseen tai hätyyttämiseen; tai 23 §:n 1 momentin mukaiseen viljelykasvien ja niiden lisääntymiskelpoisten kasvinosien valvottuun käyttöön tai eliölajien valvottuun kokeelliseen käyttöön.

Kun FINNARP 2025 -retkikunnan toiminta toteutetaan hakemuksessa, toimitettujen varautumis- ja ympäristöönnettomuuksien ehkäisysuunnitelmissa ja tässä päätöksessä esitetyllä tavalla sekä noudatetaan annettuja määräyksiä, kyseinen toiminta täyttää Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain ja asetuksen vaatimukset, eikä toiminnasta aiheudu lain 16 §:n 1 momentin kohdissa 1) - 7) tarkoitettua merkittävää haittaa.

Erillistä 18 §:n 1 momentin kohdan 5) mukaista määräystä riittävän vakuuden ja vakuutuksen asettamisesta ei ole annettu, koska kysymys on valtion nimissä toimivasta toiminnanharjoittajasta. Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain

35 a §:n 4 momentin mukaan velvollisuus ylläpitää vakuutusta, vakuutta tai muuta järjestelyä ei koske toiminnanharjoittajia, jotka toimivat valtion nimissä.

Määräyskohtaiset perustelut

Määräykset 1 ja 2 on annettu vaarallisten aineiden käytöstä ja varastoinnista johtuvien onnettomuuksien ja haitallisten ympäristövaikutusten ennalta ehkäisemiseksi (Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu laki 18 § 1 mom). Määräys 3 on annettu, jotta voidaan varmistua, ettei Etelämanneralueelle viedä Valtioneuvoston asetuksessa Etelämantereen ympäristönsuojelusta 6 §:n mukaisia kiellettyjä aineita tai materiaaleja, joista voisi aiheutua Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuja seurauksia.

Määräys 4 on annettu osin tarkentamaan hakemuksen sisältöä, jottei toiminnasta aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:n 1 momentin kohtien 4) - 6) mukaista haitallista vaikutusta.

Määräyksellä 5 on varmistettu, että sammalkasvinäytteiden (bryofyytit) ja mikrobinäytteiden kerääminen tapahtuu mahdollisimman vähäisiä vaikutuksia Etelämantereen ympäristöön aiheuttavalla tavalla ja ettei näytteenottotoiminnasta sekä näytteenottoaikoille kulkemisesta aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:n 1 momentin kohtien 4), 5) tai 7) mukaista haitallista vaikutusta.

Määräyksellä 6 varmistetaan, että tutkimusretkikunnalla on käytössään varotoimia, joilla ehkäistään Etelämanneralueella esiintymättömien mikro-organismien tuominen vahingossa alueelle (Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu laki 18 § 1 mom. kohta 7).

Määräyksellä 7 täydennetään hyväksyttyä jätehuoltosuunnitelmaa, jotta voidaan varmistua siitä, ettei tutkimusretkikunnan toiminnasta aiheudu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 16 §:n 1 momentin kohtien 2) tai 3) mukaista haitallista vaikutusta.

Määräykset 8, 9 ja 10 on annettu poikkeuksellisiin tilanteisiin varautumiseksi, ympäristöonnettomuustilanteissa vakavien vahinkojen ehkäisemiseksi ja tilanteista ilmoittaminen toimivaltaiselle viranomaiselle tiedonkulun edistämiseksi (Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu laki 18 § 1 mom. kohta 1-3).

Määräykset 11 ja 12 on annettu poikkeuksellisten tilanteiden raportoimiseksi sekä tämän päätöksen valvonnan mahdollistamiseksi.

Määräykset 13, 14 ja 15 on annettu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 20 §:n mukaista luvan muutosta tai peruuttamista varten. Määräyksellä 14 mahdollistetaan lupaviranomaiselle riittävä käsittelyaika ennen toiminnan alkamista arvioida muutoshakemuksessa esitettäviä muutoksia toimintaan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Päätöksessä mainitut

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu laki (28/1998) 14, 15, 19, 25 ja 28

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annettu asetus (122/1998)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksen valmisteluun on osallistunut ympäristölakimies Satu Bäckmand-Liimatta.

Asian on esitellyt ympäristötarkastaja Sanna-Kaisa Kivilompolo ja ratkaissut yksikönpäällikkö Juha-Pekka Hämäläinen.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä, merkintä siitä on viimeisellä sivulla.

Lisätietoja:

Asian esittelijä, puh. 0295 037 189, sähköposti sanna-kaisa.kivilompolo@ely-keskus.fi

JAKELU

Päätös	Hakijalle saantitodistuksin
Tiedoksi	Ympäristöministeriö Ulkoasiainministeriö Outi Mähönen, Lapin ELY-keskus
Liite	Valitusosoitus

Tämä asiakirja LAPELY/2540/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/2540/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Hämäläinen Juha-Pekka 10.10.2025 09:50

Esittelijä Kivilompolo Sanna-Kaisa 10.10.2025 09:46